

Keskuspankkien kansainvälinen yhteistyö: EKPJ:n parhaat käytännöt

Tämän asiakirjan on laatinut keskuspankkiyhteistyön kehittämisryhmä, joka toimii EKPJ:n kansainvälisten suhteiden komitean alaisuudessa. Kehittämisryhmässä on mukana edustajia kaikista EKPJ:n keskuspankeista. He koordinoivat omissa keskuspankeissaan EU:n ulkopuolisten maiden keskuspankkien kanssa tehtävää asiantuntija- ja johtajatason yhteistyötä. Tässä asiakirjassa keskitytään EKPJ:n keskuspankkien (eli EU:n jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien ja EKP:n) ja EU:n ulkopuolisten maiden keskuspankkien asiantuntijoiden väliseen yhteistyöhön. Siinä ei siis käsitellä EKPJ:n sisäistä yhteistyötä eikä politiikkayhteistyötä.

Johdanto

Keskuspankkien välinen yhteistyö alkoi vakiintua jo viime vuosisadan alkupuoliskolla, jolloin perustettiin merkittävien keskuspankkien kansainvälinen verkosto. Kansainvälinen järjestelypankki (Bank for International Settlements, BIS) perustettiin vuonna 1930.

Keskuspankkien väliseen yhteistyöhön kuuluu monia erilaisia toimintoja, joiden muoto ja maantieteellinen painotus ovat eri aikoina vaihdelleet. Yhteistyöhön ovat vaikuttaneet erityisesti talous- ja rahaliiton perustaminen ja EU:n laajentuminen mutta myös maailmanlaajuinen kehitys.

EKPJ:n keskuspankkien tekemä keskuspankkiyhteistyö on pitkälti kysyntälähtöisiä, eli sillä vastataan yhteistyöpyyntöihin.

Tässä asiakirjassa esitellään EKPJ:n keskuspankkiyhteistyön lähtökohtia ja periaatteita sekä yhteistyötapoja, jotka edustavat EKPJ:n parhaita käytäntöjä.

Lähtökohdat

EKPJ:n keskuspankkien omien ja yhteisten yhteistyötoimien tarkoituksena on vahvistaa EKPJ:n suhteita EU:n ulkopuolisten maiden keskuspankkeihin, edistää keskuspankkien ja valvontaviranomaisten hyviä käytäntöjä ja lisätä siten raha- ja rahoitusjärjestelmän vakautta. Yhteistyötoimien kohteena ovat pääasiassa kehittyvien maiden ja nousevien markkinatalousmaiden keskuspankit ja valvontaviranomaiset.

EKPJ:n kansalliset keskuspankit ja EKP tekevät yhdessä yhteistyötä kehittyvien maiden ja nousevien markkinatalousmaiden keskuspankkien kanssa. Osana yhteistyötä ne keskustelevat näiden keskuspankkien kanssa politiikka-asioista ja käytännöistä, jolloin kaikki yhteistyöosapuolet saavat kattavamman kuvan talous- ja rahoitusmarkkinakehityksestä. EKPJ:n keskuspankkiyhteistyö tarjoaa lisäksi keskustelufoorumia EU:n ehdokasmaiden keskuspankeille ja tukee niiden institutionaalisten valmiuksien kehittämistä, kun ne valmistautuvat liittymään aikanaan EKPJ:hin.

Kansalliset keskuspankit myös vastaavat maansa suhteista EU:n ulkopuolisten maiden keskuspankkeihin ja vaihtavat niiden kanssa kokemuksia mandaattiinsa kuuluvien tehtävien hoidosta.

Käytännöt

EKPJ:n keskuspankkiyhteistyön perustana on joukko periaatteita:

Periaate 1: Raha- ja rahoitusjärjestelmän maailmanlaajuinen vakaus

Keskuspankkien välisen yhteistyön peruselementti on asiantuntemuksen siirtäminen. Asettamalla asiantuntemuksensa EU:n ulkopuolisten maiden keskuspankkien käyttöön EKPJ:n keskuspankit edistävät osaltaan raha- ja rahoitusjärjestelmän vakautta koko maailmassa.

Periaate 2: Suhteiden luominen

Tiiviiden ammatillisten suhteiden luominen ja ylläpitäminen ovat keskeinen osa hyvää ja palkitsevaa yhteistyötä. EKPJ onkin luonut jo monen vuoden ajan keskuspankkien välisen yhteistyön kautta kumppanuuksia eri maiden rahapolitiikasta ja finanssivalvonnasta vastaaviin viranomaisiin.

Periaate 3: Avoimuus ja keskinäinen kunnioitus

EKPJ tekee kumppaneidensa kanssa yhteistyötä avoimuuden ja keskinäisen kunnioituksen hengessä. Kaikkea vuorovaikutusta ohjaavat keskinäinen ymmärrys ja luottamus, kulttuuritietous ja avoin suhtautuminen toisten ajatuksiin ja mielipiteisiin.

Periaate 4: Tehokkuus

EKPJ:n jäsenet hoitavat resurssejaan varovaisuusperiaatteen mukaisesti ja edistävät kustannuksiltaan ja vaikutuksiltaan tehokkaita ratkaisuja soveltamalla hyvän suunnittelun periaatteita hankkeiden elinkaaren kaikissa vaiheissa. Keskuspankkiyhteistyön luomat mahdolliset synergiat ja mittakaavaedut tunnistetaan ja niitä hyödynnetään EKPJ:ssä mahdollisimman hyvin. Tehokkuutta parannetaan hyödyntämällä uusia digitaalisia alustoja ja työkaluja aina kun se on mahdollista.

Periaate 5: Vaikutusten pysyvyys

EKPJ:n keskuspankkiyhteistyön tavoitteena on saada aikaan pysyviä vaikutuksia. Yhteistyön tulosten tulisi siis vaikuttaa vielä yhteistyötoimien päätyttyäkin. Sen vuoksi yhteistyötoimet ovatkin kysyntälähtöisiä, ja ne räätälöidään kumppaneina olevien keskuspankkien tarpeisiin. Näin kumppanipankit kokevat ne paremmin omikseen. Yhteistyötoimien räätälöinnissä otetaan huomioon myös kohdelaitoksen kyky hyödyntää toimia.

Periaate 6: Arviointi

EKPJ:n keskuspankkiyhteistyöhön sisältyy tarvittaessa seuranta-, raportointi- ja palautejärjestelyjä, jotta toimia voidaan tarkistaa ja jotta voidaan arvioida niiden

tarkoituksenmukaisuus, tehokkuus, toimivuus, kestävyys ja vaikutus. Näin saadaan myös tietoa siitä, miten tulevia toimia voidaan tehostaa.

Yhteistyötavat

Koska kansalliset menettelytavat eroavat toisistaan, keskuspankkien välistä yhteistyötä on helpointa kuvata yleisten määritelmien sijaan havainnollisin esimerkein. Keskuspankkiyhteistyötä luonnehtivat pääasiassa

- yhteydet korkean tason henkilöihin ja poliittisella tasolla käytävät keskustelut (esim. johtokunnan jäsenten konferenssit ja kahdenväliset tapaamiset)
- asiantuntijatason keskustelut
- seminaarit, työpajat, kurssit tai muut oppimistapahtumat, joissa voidaan käsitellä tarvittaessa myös innovatiivista teknologiaa ja joihin osallistuu keskuspankkien edustajia kaikkialta maailmasta
- erityistarkoitusta palvelevat (keskipitkän ja pitkän aikavälin) ohjelmat, joilla tuetaan instituutioiden ja politiikan kehittämistyötä, tai teknisellä tai politiikkatasolla tehtävät säännölliset asiantuntijavierailut
- koordinoitimet ulkoisen rahoituksen hankkimiseksi (esim. EU-rahoitteiset hankkeet) joko kahdenvälisen keskustelujen pohjalta tai muiden keskuspankkien tai laitosten (esim. kansainvälisten rahoituslaitosten, EU:n toimielinten ja maiden hallitusten) kanssa tehtyjen sopimusten perusteella
- monet muut erilaiset toimet, kuten työkomennukset, vierailut, video/puhelinkonferenssit ja kyselyihin vastaaminen.